

בא סימן פרק ששי גדה

מ.מ.

עין משפט נר מצוה

א [מיי] פכ"ג מהל' כלס
היל' ופכ"ג מל' טו:
ב ג א מיי פ"ז מהל' פנה
אלומה הל"ז פייט מהל'
כלס הל"ז מהל':
ד ו מיי פייט מהל' כלס
הלכה א:

תוס' הרא"ש

בשר למי חטאת. והא
דאמרינן כל מעשה בכלי
גללים כלי אדמה נעשית
היינו בו ימים שמזיח כל
כהן השורף את הפירה
והחמירו שם לפי שהקילו
לשמארו להורגיא מלבן של
צדוקין: אלא לענין גסטרא
מפ' ר"ח זהו שבר בלשון
יון ונראה שאין שבר כלי
חוס טמא משום גסטרא
אלא א"כ יתרו לאוכלין
(א"כ"ש נשבר לגמרי
שהשבר צריך יתרו (והימה)
[וא"ת] הוא דתנן במס'
כלים ומיית' לה בפרק אלו
טריפות הדין שבכלי חוס
הן ודפנותיהן שיעורן כבדי
סיכת קטן. ועד לוג ומלוג
עד טאה רביביעת. וכיון
דאיירי ע"י יתרו אפי' הגדול
שבתן וזה שיעורו כדי סיכת
קטן וי"ל כיון דאין דרך
לייחד שבר כלי גדול כשהוא
קטנים כל כך בטלה דעתו.
ומיית' קשה מאד דתניא
בטוספתא גדלים גבי
קרקרי' היל' ודפנותיהן
שיפן ועשאן כלי מקבלין
טומאה מכאן ולהבא דברי
ר' מאיר וכו"ל כלי חוס
שעורו שנה אחת שבתן
לו טומאה עולמית. והבא
אמרינן אפי' דטהור לגמרי
יש לו טומאה ע"י יתרו וכן
בניקב כמציא זית טהור
מלקבל זיתים ועדיין כל
הוא לקבל דמונים ופרשי'
דאם יתרו לרמונים מקבל
טומאה מכאן ולהבא. וי"ל
הדאי טומאה צריך תיקון
נחמא לירי טומאה ע"י יתרו
והיא תוספ' דאין לו
טומאה לגמרי היינו
טומאה לטומא. תיקון.
והימה הא דתנן במס' כלים
חבתי חוליות פחות מד'
טפחים טהור מירחו בטיט
מקבל טומאה משיטקו
לאפות בו פופנין אלמא
מיעיל בו תיקון ולא
מיספרי לאוקומי כר' מאיר
אלא כהבן וי"ל דהא
דאמרי רבנן דאין לו טומאה
לעולם היינו בשברים
קטנים פחותים משיעור
המפורש בחולין דחמת
גביעיתן לא מוהי בהו תיקון
אבל הן דהגור מירי שהוא
כלי חשוב כמתחלה ע"י
תיקון: ביצ' בודקין כלי
חוס לידע אם ניקב בכונס
משקה. כולי שמעתי מדברי
כלי חוס לענין כונס משקה
וכן בפ' המצניע דקאמר
רבא חמש מדות בכלי חוס
ניקב בכונס משקה דרוקא
כלי חוס מתבטל מותר
כלי שניקב בכונס משקה
אבל משא לא רשל מחמת לא
והא דאמר רבא בפ' כל
הבשר כלי שניקב בכונס
משקה אין נוטלים ממנו
לדידם היינו דרוקא כלי חוס
אבל משא לא רשל מחמת לא
אפי"פ שניקב בכונס משקה
צריך להחמיר כיון
דינקט החם כלי חוס:

ואיבעית אימא רבי שמעון ולאחר הפרק ולי' ליה חוקה
דרבא. ר"ח פוסק להלכה כרבי שמעון דמוך הפרק
כלפני הפרק כדמסקינן שלהי יואל דופן (לעיל דף מו.) והואו דלית
ליה דמוך הזמן כלאחר זמן איתומצ לעיל ומומוך קך פסק נמי דאין
הלכה כרבא דלאחר חוקה הביאה
סימנין דהא ר' שמעון דפסקין כוותיה
לית ליה דרבא ועוד צפרק מי שמת
(ב"ב דף קטו.) אמר רב נחמן בודקין
לחלילה ולמיאונים ואין נראה דלפילו
יהיה הלכה כר' שמעון צהא דמוך
הפרק כלפני הפרק אין הלכה כמותו
צהא דלית ליה חוקה דרבא דלאו
הא צהא תלמיא ורבא גופיה פסקי
לעיל דמוך הזמן כלפני זמן והא דמוקי
הש"ס כרייתא כרבי שמעון ולית ליה
דרבא אע"ג דלתי ספיר כרבי יהודה
וכרבא אין זו ראייה מן הש"ס
(א) דמיישצ הדרייתא ככל ענין ורזב
נחמן נמי לימא מקמי רבא דהוי
צתראה ועוד דרבא נמי איכא לאוקומי
מילתיה דרב נחמן דלאחר בודקין
למיאונים היינו מוך הפרק ליתא חוקה
אזי נמי אחר הפרק ובודקין אם לא
ימלאו עשרות תמאן דאין מושישן שמא
נשרו אלא כשצבל אחר זמן ורבא
איירי כשצבל ומעשים ככל יום
דסמכין אצדיקת נשים לאחר הפרק
והיינו דלא כר"ש ואפי' במוך הפרק
כלפני הפרק אמר רבי דאין הלכה
כרבי שמעון דלא כרחק מוך הזמן
ותוך הפרק לאו חדא מילתא הוא דלי
חדא מילתא הוא א"כ אמאי איתומצו

ואיבעית אימא ר"ש (א) ולאחר הפרק. קאי דקאמר ר"ש מוך הפרק
בזדקת ולא אמין למסמן עליהו לחלילה ולמיאון דהא אפי' משתמחי
כלפני הפרק דמי וקטנה היא אצל לאחר הפרק דאי משתמחי סימן
יניהו ושריין לה לא מהימני אלא להחמיר דלית ליה חוקה דרבא:
למסתמא כרבנן. דהא מפני שאמרו
סתמא היא וקמ"ל סתם משנה כרבנן
דלמרי אזי אפשר: קראי. ש"ס
נכוניו) בעשות מזריס לדין: **במתני'**
שהו מנינים. משקה. כשמניחו על
המים יש בו נקב גדול שהמים נכנסין
למכו: **מוזיא.** כל שכן אם נותן
המים למכו ויאל יואל המשקה לחוך:
ויש. נקב קטן שמוזיא ואינו מנינים.
וגמרא מפרש מאי נפקא מינה: **כל**
אבר. אצבע יתרה: **שיש בו צפורן**
יש בו עלס. והוי אבר חשוב ומטמא
צאהל אפי' אין זה שיעור דקיימא
לן) האצרים אין להם שיעור אפי'
פחות מכית מן הממ: **ויש שיש בו**
עלס נר. לא הוי אבר אם יתרת אפי'
היא אצל אינה של יתרת אפי' אין זו
צפורן אבר הוי ומטמא: **כל**
המטמא מדרס הוא מטמא כנת.
דמפרש גמרא שאין לך כלי הראוי
למושב הזב שאין שם כלי עליו וראוי
לקבל כל טומאות. והא דנקט טמא
מת משום דומיא דמדרס הוא דאז
הטומאה הוא והכי קאמר כל הראוי
להיות אב הטומאה כמדרס הזב ראוי
להיות אב הטומאה אם נגע צמת או
נטמא צאהל הממ: **ויש.** שהוא כלי
גמור לקבל כל טומאות ונעשה אב
הטומאה על ידי מת ואינו נעשה אב הטומאה על ידי
דמפרש גמרא [ע"ב]: **גב' למי חטאת.** לקדש בו מי חטאת דרחמנא
אמר (במדבר יט) מים חיים אל כלי והאי לאו כלי הוא: **ופסול משום**
גסטרא. כלומר כל שכן אם נקבה גסטרא ככונס משקה צטיל לה
מתרת גסטרא וטוהרה מכל טומאה דהא אפי' כלי שלם מני נקיב
ככונס משקה צטיל ליה: **גסטרא.** היינו שבר כלי חוס הראויין
לחלילה ועדיין מקבלין טומאה כדתיא גמרא צאלו טריפות (חולין
דף נד:) הדקין שצבלי חרס הן וקרקרומיהן ודופנותיהן יושבין שלא
מסומכין שיעורן כבדי סיכת קטן עד לוג ומלוג עד סאה כרביעית
כו': **מוזיא.** נקב קטן הוא: **כשר למי חטאת.** דכלי שלם כנקב
קטן כולי האי לא צטיל: **ופסול משום גסטרא.** גסטרא שנקבה אפילו
כמוזיא משקה צטלה לה: **שוין.** הלכה למשה מסיני: **שיעורו**
ככונס משקה. פחות של שיעורים המצטלים אומה מהיות כלי. כונס
משקה הוא שיעור הראשון שהוא מצטלו מהיות כלי למי חטאת
כדתיא כנסכת שבת (דף נה:) חמש מדות צבלי חרס לן) ניקב כמוזיא
משקה טהור מלטמא גסטרא ועדיין כלי הוא לקדש בו מי חטאת
ניקב ככונס משקה פסול לקדש בו מי חטאת ועדיין כלי הוא
לכל שאר דברים ניקב כשורש קטן טהור להכשיר זרעים ועדיין
כלי הוא לטומאה שהרי ראוי לקבל בו זיתים ניקב כמוזיא זית טהור
מטומאה שקבל עד שייחדו לרמונים ניקב כמוזיא רמון טהור
מכלום נמלא כונס משקה הוא שיעור הראשון אצל כמוזיא משקה
לא צטיל: **ולא אמרו מוזיא משקה.** צטיל אלא לענין גסטרא
צלבד אע"פ שאינו מנינים לפי שאין אומרים הבא גסטרא לגסטרא
כשניקבה כמוזיא משקה שז אין חס עליה ואינו משתמש בה
שאין אומר הבא גסטרא אחרת וניחא תחת גסטרא זו לקבל משקה
היואל אצל צבלי שלם שנקב כמוזיא משקה לא צטיל מכלום לפי שהוא
חס עליו ואינו שצורו ומשתמש בו ומציא גסטרא ומניח תחתיו
לקבל משקה היואל: **אם כנסה.** אם נכנס משקה לתוכה:

(א) [לעיל ג:] (א) [בבבב טו.
דמ:] (א) סוכה כ' (ד) [שבת
ל'א:] (א) [יחזקאל ט"ו:
ו] יחזקאל כ' [לעיל טמא].
(א) [לעיל ג:] (א) [ר"ל
(א) [למלאו] (א) [ר"ש]
(א) [ויש' חוס' חגיגה כ'.
ד"ה שופרות].
ענין ערך גמרא א"ל
(א) [לעיל פ"ב מ"ג:] (א) [ג'
במס' פ' אלו טריפות דמס'
מקוריים כדתיא פה].

גהרות הב"ח

(א) גב' רבי שמעון ואלאחר
הפרק: (ב) רש"י ד"ה
ואיבעית אימא: (א) ר"ש
ואלאחר אימא ר"ש
ד"ה ואיבעית וכו' אין זו
ראייה מן הש"ס שהש"ס
מיישב ומ' ועוד דלרבא
נמי:
(א) גב' רבי שמעון ואלאחר
הפרק: (ב) רש"י ד"ה
ואיבעית אימא: (א) ר"ש
ואלאחר אימא ר"ש
ד"ה ואיבעית וכו' אין זו
ראייה מן הש"ס שהש"ס
מיישב ומ' ועוד דלרבא
נמי:
גליון הש"ס
תוס' ד"ה ואיבעית וכו'
ובתוך כך פסק נמי. וכענין
זה כמות נכס דמס' כנסת
מכות פה ע"ב ד"ה
למסקין:

מוסף רש"י

כל המטמא מדרס
מטמא טמא מת. והוא
הדין לכל הטומאות, כיון
נוגע בשר ובגדליה, והאי
דנקט טמא מת, משום דבא
שבתן חומרי. והכי קאמר
כל הנעשה אב הטומאה על
ידי מדרס נעשה אב הטומאה
כשהוא טמא מת, דאין לך
מיטמא מדרס אלא המיטמא
לשביעה, וכן דעו למשמש
כלי הוא וכל שהוא כלי למדרס
מיטמא ככל טומאה אפילו
הוא כשטוי בלי לך. וליפנין
ליה כ"ץ כנסכת שבת (דף נה)
מפן נמת חוס ודין הוא כו'
(טוה) ב. ויש שמתמא
טמא מת ואינו מטמא
מדרס. והיטו טה שיהא לך
אצל אינו מיוחד לשביעה,
דמטמא ככל טומאות חוס
מטמא מדרס, שיש שזכ
עליו הזב ולא נגע בו טהור,
דלגבי מדרס מיוחד לך
בענין. כדאמרינן (שבת נה)
יאל שאמריטו לו עמוד ונעשה
מלאכתו (טוה) טו. שריין.
התנאים שזין כרייתא (שבת
נ"ב). כלי חרס. דשעיר
הראשון האמור בו לנטלו
בנקבת משום כל שיעורו
בכונס משקה. הוא דמטל
ליה מיאל מתרת מי חטאת
(ש"ס). ולא אמרו מוציא
משקה. נקב מוזיא משקה
חשוב לנטל, אלא לענין
גיסטרא בלבד. דהוא דהוי
אז נקבה הכי כמוזיא משקה
משאל שזי ליה (ש"ס). שאין
אומרים הבא גסטרא.
אחרת לגסטרא. וזו ליהני
תחתיה לקבל הטיעין. אצל
כל שלם חסן עליו ומשום
נקב פורחא כל שזי ליה
ומימין גיסטרא תחתיו (ש"ס).

לעיל רבי יוחנן ורבי יהושע צן לוי דלמרי מוך הזמן כלאחר הזמן כיון
דפליגי: הכא תנאי ועוד דלעיל קרי ליה זמן והכא קרי ליה פרק ועוד
פרק משמע גלותו כנו (וימנו דף קכ:) המשאין סמוך לפרקן ובפרק
המוזיא יין (שבת דף פ:) צנות ישראל שהגיעו לפרקן ולא הגיעו פירוש
הביאו צ"ס שערות ולא הגיעו לכלל שנים ומפרש רבינו סד פלגי
הכא צ"ס אחרון של שנת י"ב ויום אחד לנקבה או ציום שנת י"ג
ויום אחד לזכר וזמנו יום אקרי מוך הפרק דלר' יהודה הוי זמן
הצאת שערות מתחלת היום ולרבי שמעון צסופו וק"ל כרבי יהודה
לגבי רבי שמעון צפרק מי שהוליאורו (שיעורין דף מו:) והשתא יבס
קטן או יבמה קטנה שצאו לחלוץ טוב לכתחלה לבדוקס לפני הפרק
אם יש להם שערות וכן לאחר הפרק ואם הן אומן שהיו קודם
נמתין עד שיביאו שערות אחרות אצל יבס גדול ויבמה גדולה דלא
אפשר עוד לזכר חולצין ספיר אם יש להם שערות ואין לחוש שמא
לפני הפרק צאו דשפירשתי לעיל ואם יש ליבמה דדיס גדולים אין
צריך לבדוק אחר השערות דהא אמרינן לעיל אז ליבמה שיבא העליון
עד שיבא התחתון: **בש"ר ל"מי חטאת.** והא דלמרינן (יומא דף ג.)
שכל מעשיה צבלי גללים צבלי אצנים צבלי אדמה היינו צומן שמוזין על
כהן השורפה שהחמירו שם לפי שהקילו לטומאות (א) לשחטה צטבול יום
להוליא מלגן של צדוקים: **אלא** לענין גמרא. פייט ר"ח
גסטרא הוא שבר בלשון יון ונראה דאין שבר כלי חוס טמא משום
גסטרא אלא א"כ יתרו דהא אפילו שלם כשניקב צכונס משקה טהור
עד שייחדו לאוכלין כ"ש אם נשצר לגמרי דעשו השצרים יתרו וא"ת
והא דתנן (א) ומיית' ליה צפרק אלו טריפות (חולין דף נד:) הדקין שצבלי
חרס הן וקרקרומיהן ודופנותיהן שיעורן כבדי סיכת קטן עד לוג
ומלוג עד סאה כרביעית כו' כיון דאיירי ע"י יתרו אפילו שבר מכלי
גדול יהא שיעורו כבדי סיכת קטן וי"ל דאין דרך לייחד שבר קטן
הבא מכלי גדול וצטלה דעתו אצל כל בני אדם ואם תאמר הא דתניא
צתוספתא דכלים כ"פ מחטו וטבעת ושוליי המחצין וקרקעות הכלים
אין ממלאים ואין מקדשין צהם שפאן ועשאן כלי מקדשין צבן כו'
צברי ר"מ וכו"ל כלי שטהר שעה אחת אין לו טומאה עולמית (א) ואין לומר דשכרתי תקון מו לא נחית ליה טומאה דתתן דמסכת כלים
(פ"ה מ"ח) חבתי חוליות פחות מד' טפחים טהור מירחו צטיל טומאה מקבל טומאה משקיטו לאפות בו טריפות (חולין דף נה) וסופגין אלמא מהני זה תיקון ולא מסתברא
תקון צבן אצל הך דתגור מיירי דע"י תקון הוא כמתחלה: **אם** כנסה בידוע שהוא בכונס משקה. והא דלמרי צפרק כל השצר (חולין
דף קו.) אזי צויע דוולא ככונס משקה מילף לייפי ומצטילין צו הדיס דהוו מחוצרין לנהר לאו היינו ככונס משקה דהכא דהתם איירי כשהנקב
כל כך גדול עד שממים מקלחין והוי צבור ע"י נזוק לדיס דלע"ג דלענין צבילה לא הוי צבור וכונס משקה דהכא שיעור טיף טיף
כדאמר צסמוך מיהו אפשר דהוא כונס משקה הוי כדכחא דהתם נמי מיית' האי כונס משקה דהכא דלאחר רבא כלי שניקב צכונס
משקה אין נוטלין הימנו לדיס משמע דשוין ואע"ג דלא הוי נזוק דצדצר מועט הוי צבור לענין צבילת ידים וגם רש"י לא הזכיר שם נזוק
ואע"ג דצבילי שמתמין צמתניהן וצברייתא לא קאמרו כונס משקה אלא צבלי חרס וצסוף המלניע (שבת דף נה:) נמי קאמר ה' מדות
צבלי חרס משמע דדרוקא צבלי חרס הן כל אומת צבלי חרס ע"י צבור ולא צבלי חרס דרבא דאמר צפ' כל השצר כלי שניקב צכונס משקה אין
נוטלין הימנו לדיס יושא להחמיר צכל הכלים שניקבו ככונס משקה שלא ליטול מהם כיון שלא הזכיר שם כל כלי חרס אלא קאמר כלי סתם:

דברי ר"מ וכו"ל כלי שטהר שעה אחת אין לו טומאה עולמית (א) ואין לומר דשכרתי תקון מו לא נחית ליה טומאה דתתן דמסכת כלים
(פ"ה מ"ח) חבתי חוליות פחות מד' טפחים טהור מירחו צטיל טומאה מקבל טומאה משקיטו לאפות בו טריפות (חולין דף נה) וסופגין אלמא מהני זה תיקון ולא מסתברא
תקון צבן אצל הך דתגור מיירי דע"י תקון הוא כמתחלה: **אם** כנסה בידוע שהוא בכונס משקה. והא דלמרי צפרק כל השצר (חולין
דף קו.) אזי צויע דוולא ככונס משקה מילף לייפי ומצטילין צו הדיס דהוו מחוצרין לנהר לאו היינו ככונס משקה דהכא דהתם איירי כשהנקב
כל כך גדול עד שממים מקלחין והוי צבור ע"י נזוק לדיס דלע"ג דלענין צבילה לא הוי צבור וכונס משקה דהכא שיעור טיף טיף
כדאמר צסמוך מיהו אפשר דהוא כונס משקה הוי כדכחא דהתם נמי מיית' האי כונס משקה דהכא דלאחר רבא כלי שניקב צכונס
משקה אין נוטלין הימנו לדיס משמע דשוין ואע"ג דלא הוי נזוק דצדצר מועט הוי צבור לענין צבילת ידים וגם רש"י לא הזכיר שם נזוק
ואע"ג דצבילי שמתמין צמתניהן וצברייתא לא קאמרו כונס משקה אלא צבלי חרס וצסוף המלניע (שבת דף נה:) נמי קאמר ה' מדות
צבלי חרס משמע דדרוקא צבלי חרס הן כל אומת צבלי חרס ע"י צבור ולא צבלי חרס דרבא דאמר צפ' כל השצר כלי שניקב צכונס משקה אין
נוטלין הימנו לדיס יושא להחמיר צכל הכלים שניקבו ככונס משקה שלא ליטול מהם כיון שלא הזכיר שם כל כלי חרס אלא קאמר כלי סתם: